

บทที่ 7

พื้นที่วัฒนธรรมดนตรีอำเภอชุมแสง

7.1 พื้นที่ทางกายภาพอำเภอชุมแสง

อำเภอชุมแสง เป็นอำเภอเก่าแก่อำเภอหนึ่งของจังหวัดนครสวรรค์ เดิมมีชื่อว่าอำเภอปากน้ำเกรียงไกร อำเภอเมืองนครสวรรค์ ต่อมาได้ย้ายที่ว่าการอำเภอมายังตั้งอยู่ที่ตำบลพันลาน และเปลี่ยนชื่อใหม่เรียกว่า อำเภอพันลาน โดยมีหลวงผดุง แดนสวรรค์ เป็นนายอำเภอ ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้เปลี่ยนชื่อเป็น อำเภอเกษไชย เมื่อ พ.ศ. 2446 จนกระทั่ง พ.ศ. 2458 ทางราชการได้พิจารณาความเหมาะสม จึงได้ย้ายที่ว่าการอำเภอมาอยู่ ณ ตำบลพิบูล บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำน่าน สร้างเป็นที่ว่าการอำเภอถาวร เรียกว่า อำเภอชุมแสง

จนถึงปี พ.ศ. 2511 ทางราชการเห็นว่าที่ว่าการอำเภอทรุดโทรมมาก และตั้งอยู่คนละฝั่งของตลาดชุมแสง ทำให้ประชาชนติดต่อไม่สะดวกเพราะต้องข้ามแม่น้ำน่าน พิจารณาย้ายที่ว่าการอำเภอไปสร้างทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำน่าน ดัดทางรถไฟอยู่ทางตลาดใต้ตลาด และได้สถานีรถไฟ ณ หมู่ที่ 2 ตำบลเกษไชย ตั้งแต่ พ.ศ. 2511 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

สภาพภูมิศาสตร์

ขนาดและที่ตั้ง อาณาเขตของอำเภอชุมแสงมีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบางมูลนาก อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอท่าตะโก อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอบรรพตพิสัย อำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์

พื้นที่ทั้งหมด 716 ตารางกิโลเมตร หรือ 447,953 ไร่

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มดินเหนียว เหมาะแก่การเพาะปลูก มีแม่น้ำและลำคลองหลายแห่ง แม่น้ำที่สำคัญไหลผ่านมี 2 สาย คือ แม่น้ำน่าน ซึ่งไหลผ่านตำบลมะมั่ง พิกุล เกษไชย พันลาน โคกหม้อ ทับกฤษ และแม่น้ำยมไหลผ่านตำบลท่าไม้ แล้วไหลมาบรรจบกับแม่น้ำน่านที่ตำบลเกษไชย แล้วไหลไปรวมกับแม่น้ำปิง เป็นแม่น้ำเจ้าพระยาที่ตำบลปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์

7.2 วัฒนธรรมคนตรีอำเภอชุมแสง

จากการสำรวจวัฒนธรรมคนตรีของอำเภอชุมแสง พบวัฒนธรรมคนตรีหลาย ๆ ประเภท ดังนี้

วัฒนธรรมคนตรีประเภทกลองยาว

จากการสำรวจพบศิลปินและวงคนตรี ดังนี้

ประเภท วัฒนธรรมคนตรี	สถานที่	ชื่อศิลปินพื้นบ้าน วัฒนธรรมคนตรี
กลองยาว “อำนาย สอนแก้ว”	เลขที่ 18 ม. 4 ต.ทับกฤช อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์	นายอำนาย สอนแก้ว

ตารางที่ 7.2.1 แสดงการเก็บข้อมูลวัฒนธรรมคนตรี ประเภทกลองยาว
ของนายอำนาย สอนแก้ว

ชื่อ นายอำนาย นามสกุล สอนแก้ว อายุ 56 ปี ศิลปินประเภท กลองยาว
ที่อยู่ เลขที่ 18 หมู่ 4 ตำบลทับกฤช อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์
โทรศัพท์ 086-9290621

มีประสบการณ์กับงานวัฒนธรรมคนตรีแขนงนี้มาแล้ว 35 ปี
รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมคนตรีแขนงนี้มาจาก ครูพักลักจำ แอบดูและนำมาฝึกเอง

วัฒนธรรมดนตรีประเภทวงดนตรีไทย

จากการสำรวจพบศิลปินและวงดนตรี ดังนี้

ประเภท วัฒนธรรมดนตรี	สถานที่	ชื่อศิลปินพื้นบ้าน วัฒนธรรมดนตรี
วงดนตรีไทย “ปี่พาทย์-มอญ”	เลขที่ 5 ม.4 ต.พันลาน อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์	นายเริ่ม เดชนุช

ตารางที่ 7.2.2 แสดงการเก็บข้อมูลวัฒนธรรมดนตรี ประเภทวงดนตรีไทย “ปี่พาทย์-มอญ”
ปี่พาทย์มอญ ของนายเริ่ม เดชนุช

ชื่อ นายเริ่ม นามสกุล เดชนุช อายุ 68 ปี ศิลปินประเภท วงดนตรีไทย “ปี่พาทย์-มอญ”
ที่อยู่ เลขที่ 5 หมู่ 4 ตำบลพันลาน อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์
โทรศัพท์ 056-353100

มีประสบการณ์กับงานวัฒนธรรมดนตรีแขนงนี้มาแล้ว 30 ปี
รับถ่ายทอดวัฒนธรรมดนตรีแขนงนี้มาจาก เคยเป็นลูกวงในวงปี่พาทย์มาก่อน

วัฒนธรรมดนตรีประเภทแคนว

จากการสำรวจพบศิลปินและวงดนตรี ดังนี้

ประเภท วัฒนธรรมดนตรี	สถานที่	ชื่อศิลปินพื้นบ้าน วัฒนธรรมดนตรี
แคนว	เลขที่ 183/1 ต.มะม้ง อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์	นายสุดใจ แก้วทอง

ตารางที่ 7.2.3 แสดงการเก็บข้อมูลวัฒนธรรมดนตรี ประเภทแคนว ของนายสุดใจ แก้วทอง

ชื่อ นายสุดใจ นามสกุล แก้วทอง อายุ 42 ปี ศิลปินประเภท แคนว

ที่อยู่ เลขที่ 183/1 ตำบลมะม้ง อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์

โทรศัพท์ 081-3797237

มีประสบการณ์กับงานวัฒนธรรมดนตรีแขนงนี้มาแล้ว 20 ปี

รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมดนตรีแขนงนี้มาจาก การฝึกฝนเอง และจำทำนองเสียงร้องจากศิลปิน
ต่างๆ เช่น นักร้องหมอรา นักร้องลูกทุ่ง และตามงานรื่นเริงต่างๆ เป็นต้น

วัฒนธรรมดนตรีประเภทแตรวง

จากการสำรวจพบศิลปินและวงดนตรี ดังนี้

ประเภท วัฒนธรรมดนตรี	สถานที่	ชื่อศิลปินพื้นบ้าน วัฒนธรรมดนตรี
แตรวง	เลขที่ 3 ม. 2 ต.ทับกฤชใต้ อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์	นายรัช คล้ายฤทธิ์

ตารางที่ 7.2.4 แสดงการเก็บข้อมูลวัฒนธรรมดนตรี ประเภทแตรวง
ของนายรัช คล้ายฤทธิ์

ชื่อ นายรัช นามสกุล คล้ายฤทธิ์ อายุ 52 ปี ศิลปินประเภท แตรวง
ที่อยู่ เลขที่ 3 หมู่ 2 ตำบลทับกฤชใต้ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์
โทรศัพท์ -

มีประสบการณ์กับงานวัฒนธรรมดนตรีแขนงนี้มาแล้ว 10 ปี
รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมดนตรีแขนงนี้มาจาก ฝึกเอง

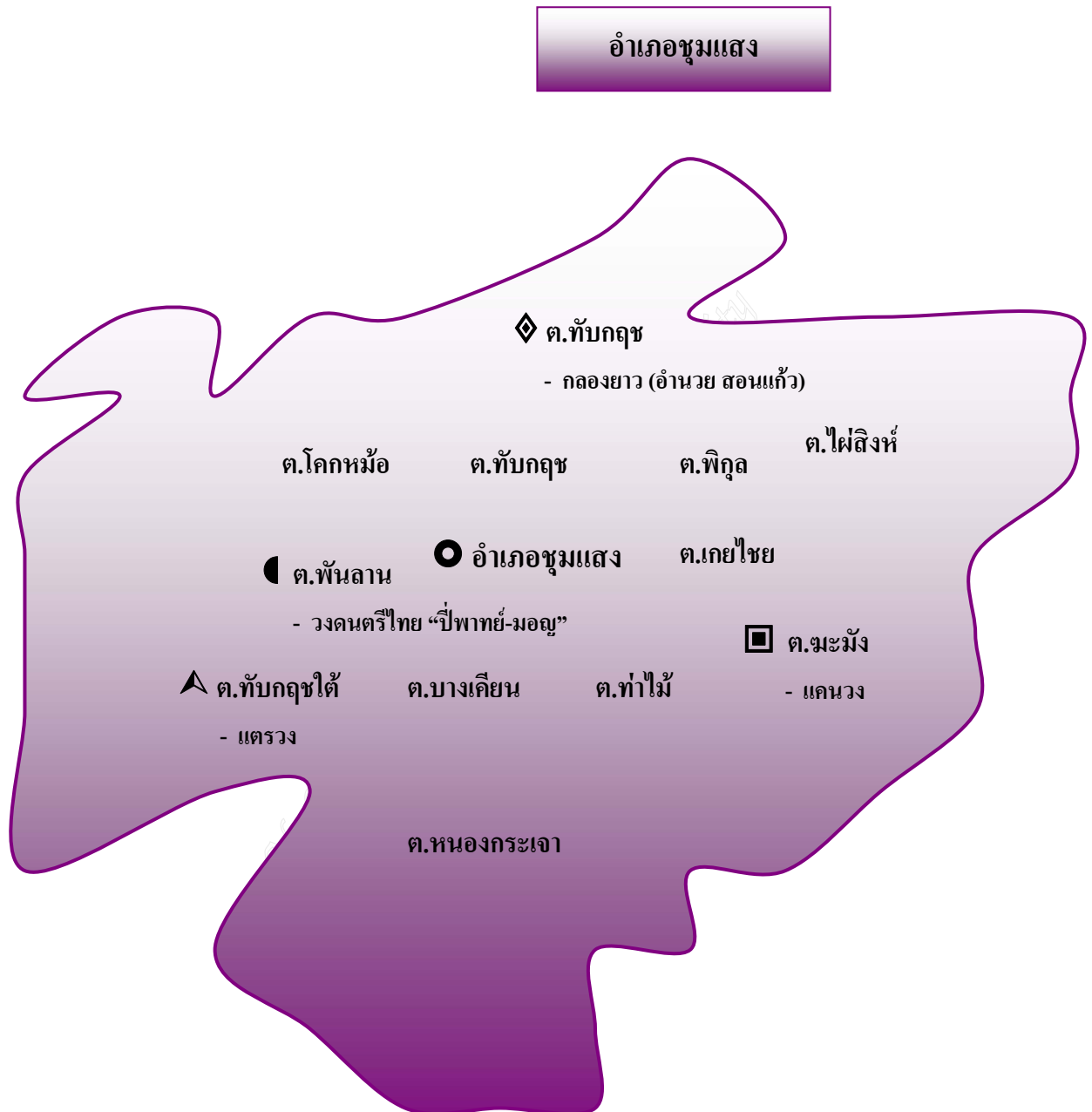
ประเภท วัฒนธรรมดนตรี	สถานที่	ชื่อศิลปินพื้นบ้าน วัฒนธรรมดนตรี
แตรวง	เลขที่ 118 ม. 1 ต.ทับกฤชใต้ อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์	นายบุญชู เกิดยอด

ตารางที่ 7.2.5 แสดงการเก็บข้อมูลวัฒนธรรมดนตรี ประเภทแตรวง
ของนายบุญชู เกิดยอด

ชื่อ นายบุญชู นามสกุล เกิดยอด อายุ 75 ปี ศิลปินประเภท แตรวง
ที่อยู่ เลขที่ 118 หมู่ 1 ตำบลทับกฤชใต้ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์
โทรศัพท์ 056-368155
มีประสบการณ์กับงานวัฒนธรรมดนตรีแขนงนี้มาแล้ว 50 ปี
รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมดนตรีแขนงนี้มาจาก พี่ชาย

7.3 แผนที่วัฒนธรรมคนตรีอำเภอชุมแสง

จากการสำรวจข้อมูลวัฒนธรรมคนตรีอำเภอชุมแสงสามารถจัดทำแผนที่ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 7.3.1 แสดงแผนที่วัฒนธรรมคนตรี อำเภอชุมแสง